

INFORMACJA DLA PACJENTA DOTYCZĄCA PRZYGOTOWANIA DO BADAŃ

I. BADANIE KRWI

Przygotowanie do badania:

1. Na badanie krwi najlepiej wybrać się rano /pomiędzy godz. 7:00 a 9:00/ na czczo, 12 godz. po ostatnim posiłku.
  2. Ostatni posiłek przed badaniami powinien być lekkostrawny. Posiłek nie powinien być ani słodki, ani tłusty.
  3. Rano można wypić wodę /do 1/2 szklanki/.
  4. Przed badaniami nie należy wykonywać aktywności fizycznej, chyba że trenujemy regularnie od dłuższego czasu.
  5. Przed badaniami warto odstawić witaminy, suplementy i zioła na 3-5 dni. Witamina C i alkohol powinny być odstawione na co najmniej 48 godz. przed badaniem krwi.
  6. Przed badaniami dobrze jest wystrzegać się stresu.
  7. Kobiety powinny unikać badań podczas miesiączkowania.
-
8. Warto robić badania krwi w tym samym laboratorium, szczególnie jeśli trzeba je wykonywać regularnie.
-
9. Warto wybierać punkty pobrań sąsiadujące z laboratorium, ponieważ niektóre parametry powinny być oznaczone w ciągu kilku godzin od pobrania krwi.
-

II. BADANIE OGÓLNE MOCZU

Badanie ogólne moczu powinno być wykonywane z pierwszej porannej próbki moczu. Jeśli badanie wykonuje się z kolejnej próbki zaleca się, aby w tym przypadku mocz pozostawał w pęcherzu moczowym przynajmniej ok. 4 godzin. Odpowiednie przygotowanie pacjenta jak i pobranie próbki moczu do badania ogólnego, przechowywanie i transport ma zasadniczy wpływ na wynik badania.

Przygotowanie do badania moczu:

1. Należy zaopatrzyć się w **jednorazowy pojemnik do ogólnego badania moczu.**
2. W dniu poprzedzającym badanie moczu wieczorem należy wypić szklanek wody nie gazowanej (ok. 180-200 ml).
3. W dniu poprzedzającym badanie moczu i bezpośrednio przed pobraniem próbki moczu unikamy nadmiernego wysiłku fizycznego (w celu uniknięcia pojawienia się w moczu białek i/lub ciał ketonowych).
4. W dobie poprzedzającej badanie moczu należy powstrzymać się od stosunków płciowych.
5. 24 godz. przed pobraniem próbki moczu nie przyjmujemy witaminy C.
6. Badania ogólnego moczu nie wykonuje się u kobiet w okresie menstruacji oraz dwa dni przed i dwa dni po zakończeniu krwawienia miesięcznego (krwinki czerwone i nabłonki uniemożliwiają ocenę próbki moczu).

Pobieranie moczu do analizy

1. **Bezpośrednio przed pobraniem próbki moczu należy dokładnie umyć okolice ujścia cewki moczowej ciepłą wodą i osuszyć. Należy pamiętać o kierunku mycia: od cewki moczowej do odbytu – nigdy odwrotnie!**
2. **Mocz do badania pobrać ze środkowego strumienia**, tzn. pierwszą porcję moczu oddać do toalety, a drugą porcję moczu – nie przerywając strumienia – oddać bezpośrednio do pojemnika (w ilości ok. ½ objętości pojemnika).
3. Pojemnik zamknąć, podpisać imieniem i nazwiskiem Pacjenta oraz datą, godziną pobrania, względnie nakleić etykietę z kodem paskowym zawierającym powyższe dane i **dostarczyć jak najszybciej do laboratorium: temp. pokojowa – czas przechowywania max. do 2 godz., temp. 4-8°C - czas przechowywania max. do 4 godz.**

Pobieranie przygodnej próbki moczu do badania ogólnego

W przypadkach nagłych dopuszcza się wykonanie badania ogólnego moczu z przygodnej próbki. Przy pobieraniu przygodnej próbki moczu postępować tak, jak przy pobieraniu porannej próbki moczu, tzn. trzeba podmyć się, osuszyć i oddać do pojemnika środkowy strumień moczu (dokładna instrukcja jak wyżej w: „POBIERANIE MOCZU DO ANALIZY”). Pojemnik z próbką moczu opisać imieniem i nazwiskiem Pacjenta, datą, godziną pobrania, względnie nakleić etykietę z kodem paskowym zawierającym powyższe dane i **dostarczyć jak najszybciej do laboratorium: temp. pokojowa – czas przechowywania max. do 2 godz., temp. 4-8°C - czas przechowywania max. do 4 godz.**

Uwaga: W przypadku próbki przygodnej moczu na skład analizowanej próbki i tym samym wynik laboratoryjny ma wpływ: czas przetrzymywania moczu w pęcherzu moczowym, oraz aktualne: aktywność fizyczna, podaż płynów i dieta, jak również wspomniane wyżej warunki przechowywania i transportu.

Pobieranie moczu na badanie ogólne u małych dzieci i noworodków

Przygotowanie:

1. **Badanie ogólne moczu wykonuje się z porannej próbki moczu.**
2. Należy zaopatrzyć się w jednorazowy woreczek do badania moczu odpowiedni dla dziewcząt lub chłopców oraz pojemnik do ogólnego badania moczu.

Pobieranie moczu do analizy:

1. **Okolice krocza umyć ciepłą wodą i osuszyć. Należy pamiętać o kierunku mycia: od cewki moczowej do odbytu – nigdy odwrotnie!**
2. Przykleić do skóry odpowiedni woreczek. Z uwagi na budowę anatomiczną - szczególnie u dziewcząt - należy tak przykleić woreczek, aby nie doszło do zanieczyszczenia moczu kałem.
3. **Jednorazową porcję moczu wraz z woreczkiem włożyć do pojemnika na ogólne badanie moczu i zamknąć. Nie przelewać moczu z woreczka!**
4. Pojemnik z próbką moczu podpisać imieniem i nazwiskiem Pacjenta, datą, godziną pobrania, względnie nakleić etykietę z kodem paskowym zawierającym powyższe dane i **dostarczyć jak najszybciej do laboratorium: temp. pokojowa – czas przechowywania max. do 2 godz., temp. 4-8°C - czas przechowywania max. do 4 godz.**
5. Uwaga: **Niedopuszczalne jest pobieranie moczu do nocnika i przelewanie go a także pozostawianie przyklejonego woreczka na dłużej niż na jedną porcję moczu!**

III. ZBIÓRKA DOBOWA MOCZU

W celu ustalenia wydalania z moczem niektórych jego składników wymagana jest zbiórka dobową moczu.

Przygotowanie i pobieranie moczu do analizy

1. **Bezpośrednio przed pobraniem próbki moczu należy dokładnie umyć okolice ujścia cewki moczowej ciepłą wodą i osuszyć. Należy pamiętać o kierunku mycia: od cewki moczowej do odbytu – nigdy odwrotnie!**
2. Zbiórkę moczu przeprowadzić dokładnie w okresie 24 godzin i **rozpocząć od drugiej próbki porannej** (pierwszą próbkę poranną oddać do toalety). Zapisać datę i godzinę rozpoczęcia zbiórki moczu.
3. Wszystkie porcje moczu zbierać przez całą dobę do odpowiedniego pojemnika z podziałką. **Pierwszy mocz po nocy następnego dnia jest ostatnią próbką dobowej analizy moczu.**
4. Zmierzyć objętość moczu ze zbiórki dobowej, zapisać, dokładnie wymieszać i przelać do pojemnika do badania ogólnego moczu (ok. ½ objętości pojemnika). Pojemnik zamknąć, podpisać imieniem i nazwiskiem Pacjenta, datą i godziną pobrania oraz wpisać objętość dobowej zbiórki moczu, względnie nakleić etykietę z kodem paskowym zawierającym powyższe dane i **dostarczyć jak najszybciej do laboratorium: temp. pokojowa – czas przechowywania max. do 2 godz., temp. 4-8°C - czas przechowywania max. do 4 godz.**

IV. BADANIE KAŁU

BADANIE KAŁU NA OBECNOŚĆ PASOŻYTÓW jest badaniem wykonywanym najczęściej.

Przygotowanie:

1. Należy zaopatrzyć się w pojemnik do badania kału ze specjalną łopatką.
2. Do celów diagnostycznych zaleca się trzykrotne pobranie i badanie kału w okresie 10 dni w odstępach 2-4 dniowych.
3. Przed pobraniem kału do analizy należy stosować dietę umiarkowaną, z odpowiednią ilością płynów, warzyw i owoców. Zbite próbki kału nie nadają się do analizy.
4. Próbki kału należy pobrać przed rozpoczęciem leczenia. W przypadku wcześniejszego stosowania leków (m.in. antybiotyków, leków przeciwpasożytniczych, środków kontrastowych stosowanych w badaniach radiologicznych) kał należy pobrać po upływie 1-3 tygodni od zakończenia terapii lub przyjmowania tych środków.

Pobieranie kału do analizy:

1. **Do analizy pobrać porcję kału o łącznej wielkości orzecha włoskiego, pobraną z trzech miejsc stolca – tyle, ile zmieści się na łopatkę dołączoną do opakowania. Jeśli kał jest płynny, do analizy pobrać próbkę o objętości ok. 3-5 ml.**
2. Podczas pobierania próbki należy zwrócić uwagę na obecność ewentualnych postaci dojrzałych pasożytów. Postaci dojrzałe lub fragmenty pasożytów (np. człony tasiemca) należy umieścić w pojemniku z niewielką ilością wody i przechowywać w temperaturze pokojowej.
3. Próbka zanieczyszczona moczem, wodą lub glebą nie nadaje się do analizy.
4. Należy unikać zabrudzenia kałem brzegów i wieczka pojemnika.
5. Zamknięty pojemnik z próbką kału dokładnie podpisać imieniem i nazwiskiem datą i godziną pobrania, względnie nakleić etykietę z kodem paskowym zawierającym powyższe dane. Pojemnik z kałem najlepiej dostarczyć do laboratorium możliwie jak najszybciej od momentu pobrania i transportować go w temp. pokojowej w pozycji pionowej, zabezpieczając przed zgnieceniem lub pęknięciem. Dopuszcza się przechowanie próbki kału w **temp. od +4°C do +10°C max. do 72 godz.**

BADANIE KAŁU NA OBECNOŚĆ KRWI UTAJONEJ

Pobieranie kału do analizy:

1. Do badania należy pobrać kał z kilku miejsc, szczególnie tych zawierających krew, śluz czy ropę.
2. **Do analizy pobrać porcję kału o łącznej wielkości orzecha włoskiego, pobraną z trzech miejsc stolca – tyle, ile zmieści się na łopatkę dołączoną do opakowania. Jeśli kał jest płynny, do analizy pobrać próbkę o objętości ok. 3-5 ml.**
3. Pobranie kału na krew utajoną nie wymaga zastosowania diety. Nie należy pobierać w okresie menstruacji. Alkohol i aspiryna mogą mieć wpływ na wynik – 48 godz. przed badaniem należy wstrzymać się przed ich przyjmowaniem.

Laboratorium NIE PRZYJMUJE do badań kału pobranego do innych pojemników (słoiki, butelki).

V. TEST NA OBECNOŚĆ OWSIKÓW *Enterobius vermicularis*

W celu stwierdzenia zarażenia *Enterobius vermicularis* wykonuje się test z folią celofanową.

Przygotowanie:

1. **Z laboratorium należy pobrać szkiełko podstawowe.** Ucinamy kawałek przezroczystej taśmy klejącej szerokości i długości szkiełka podstawowego.
2. Próbkę pobieramy najlepiej w godzinach rannych lub w czasie, gdy Pacjent odczuwa świąd w okolicy odbytu.
3. **Pacjent przed pobraniem próbki** - czyli przyklejeniem folii celofanowej do skóry – **nie oddaje stolca!**
4. Nie jest wymagana specjalna dieta.
5. **Nie myjemy krocza Pacjenta przed pobraniem próbki!** Jest to bardzo ważne, gdyż umycie skóry spowoduje zmycie ewentualnie obecnych jaj pasożyta.

Pobieranie próbki do analizy:

1. Taśmę celofanową przykleić na skórę w okolicy odbytu na 3–5 minut.
2. Odkleić taśmę celofanową ze skóry i nakleić ją na szkiełko podstawowe.
3. Umieścić szkiełko podstawowe z taśmą celofanową w woreczku foliowym, dołączyć kartkę z danymi Pacjenta: imię, nazwisko, data i godzina pobrania próbki, względnie nakleić etykietę z kodem paskowym zawierającym powyższe dane i jak najszybciej dostarczyć do laboratorium: **temp. pokojowa – czas przechowywania max. do 4 godz., temp. 4-10°C - czas przechowywania max. do 24 godz.**